

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompai Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona. Egyes szám ára . . . . . 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér. Nyilttér sora . . . . . 40 fillér.</p>
---	---	---

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Vármegyénk közállapota.

Gömör Kishontvármegye törvényhatósága f. hó 14—15-ikén tartja rendes őszi közgyűlését, melyen nagyfontosságú tárgyak egész halmaza várja a törvényhatósági bizottság tárgyilagos birálatát és bölcs határozatát.

A gyűlés kimagasló mozzanata Lukács Gézának, vármegyénk érdemes alispánjának, a megye közigazgatásának mult negyedévi állapotáról szóló — nagy gondal és körültekintéssel megszerkesztett — jelentése, melyet következőkben közlünk:

„Tekintetes vármegyei közgyűlés!”

A vármegyei közigazgatás legközelebb lefolyt negyedévi állapotáról van szerencsém tisztí jelentésemet a következőkben tiszteletteljesen előterjeszteni:

Legelső sorban azon veszteségekkel foglalkozom, melyek törvényhatóságunk közönségét közelebbi rendes közgyűlésünk megtartása óta oly fájdalmasan érték! Ugyanis dr. Marko Sándor kir. tanácsos, rozsnyói kir. körjegyző ez évi július hó 17-én hosszú és súlyos szenvedés után életének 66-ik évében örök álomra hunyta szemét; dr. Marko Sándor ősi rozsnyói patriczius-családnak leszármazója, ki családja fényét széles mérvű és alapos jogi készség mellett törvényhatóságunk közügyeiben való élénk és mindig önzetlen munkálkodása által öregbítette; kitüntette magát mély vallásossága által is, mert mint a gömöri ág. ev. egyházmegye és a tiszaí ág. ev. egyházkerület előkelő tagja s vezető állásokat betöltő egyénisége, egyházának szellemi és anyagi felvirágoztatására hathatósan közreműködött; de ezek mellett felemlítendő az is, hogy mint rozsnyói kir. körjegyző a körjegyzői intézmény életbe léptetésétől, tehát 1874-től most bekövetkezett haláláig az egész Sajó völgyön az örökösödési és birtok s vagyon jogok rendezésénél valóban elismerésre méltó módon értékesítette mély tudását.

Követte őt az enyészet birodalmába szeptember hó 9-én Jureczky Bertalan jolsvai lakos vm. bizottsági tag, kit 56 éves korában ragadt el váratlanul a halál; ő mint vármegyei bizottsági tag törvényhatóságunk életében irányító befolyást nem gyakorolt ugyan, azonban mint a jolsvai ág. ev. egyház felügyelője és a városnak tanácsnoka, szellemi erejének jó részét a közügyeknek szentelte.

Községi és körjegyzői becsületes gárdánknak egy nemes tagja-kuntapolczai id. Czékus István kuntapolczai körjegyző életének 69-ik évében szintén kidőlt az élők sorából, nevezett férfi vármegyénk ősi nemes családja egyikének volt leszármazója, ki ifju korban gazdálkodással foglalta el idejét; majd később gazdasági válságban sodortatván, szülőföldjén — ott, hol előbb mint földbirtokos lakott — körjegyzői megbízást vállalt. Ezen állásában körzete községeinek valódi atyja, a lakosságnak őszinte igaz barátja, bajaiban támogatója volt; a kire ott mindenki és mindenkoron bizalommal tekintett és a ki hivatalos kötelességek teljesítésében valódi példányképnek vehető. Már néhány év óta súlyos betegségbe esett, de a cselekvés színteréről lelépni tiltotta neki az erős kötelességérzet, s csak a legutóbbi időkben vett igénybe segéd-erőt; míg f. év október hó 14-én megváltotta szenvedéseitől a jótékony isteni gondviselés, s pihenni tért őseihez.

Ezen családnak egy másik tagja kuntapolczai Czékus László is kidőlt az élők sorából ez év augusztus havának folyamán. Czékus László liezei földbirtokos inkább családjának élt, s a közélet forgatagában jelentékeny szerepet nem vállalt ugyan, de az ő gyengédsége, s szívbéli jósága mindazokat lebilincselte s magához láncozta, a kik vele érintkezésbe valának. Hozzá nem férő becsületesség volt az élte delén elhalt valóban nemes egyéniségének kimagasló tulajdonsága.

A vármegye közérületének vélek tehát kitejezést adni azon tiszteletteljes előterjesztésem által, hogy az elköltözött családjaihoz vármegyénk közönsége nevében részvétirat intéztessek.

Távrolról sines szándékomban az egész Európa színterét uraló politikai vonatkozásokat érinteni, azonban — úgy vélem — mulasztást követnék el elmellőzése által annak a történelmi ténynek, mely szerint Coburg Ferdinánd bolgár király 25 év előtt foglalta el trónját s ezen évfordulót a közelmúltban ünnepelte meg.

Tudni való az, miként I-ső Ferdinánd Bulgária királya kies vármegyénket tekinti ősi otthonának; jelenleg folynak a nagyobb méretű munkálatok részére egy megtelelő lagnak Murányhuta község határában való megépítésére, hol az uralkodás gondjaitól távol csendes magányban óhajtja tölteni szabad idejét; közismert tény az is, hogy bölcselkedési s a természet titkai vizsgálásának legkedveltebb helye a hajdan híres Murány várrom tájéka. Hogy mily odaadással csügg anyai ági dicső őseinek emlékére, mi sem bizonyítja ékebben, mint ama

valóban lélekemelő körülmény, hogy a Koháry-családra vonatkozó bármely kicsiny emlék, számára drága ereklye, melyet megszerezni s szintelt kegyelettel megőrizni akar. Hogy többet ne mondjak: ő maga kérte levéltárunkból a Koháry-családra vonatkozó adatoknak egybegyűjtését, azok hiteles másolatainak kezeihez juttatását; ő volt az, ki a fiágon kihalt ezen család tagjainak az ország különböző helyein porladozó földi maradványait összegyűjté s további pihenésükre Szent Antalban végső nyugvó helyet készített; avagy nem nyilvánvaló-e előttünk, hogy ő járt közben illetékes helyen Pohorella nagyközségnek Koháryháza névvel való elnevezése érdekében csak azért, hogy a dicső család neve fennmaradjon míg „él a Magyar és áll Buda.”

I-ső Ferdinánd Bolgár király magát anyai részről büszkén vallja Magyarának s minden ténye azt bizonyítja, hogy egyuttal gömörmegyebelinek is. Épen ezen okoknál fogva azon tiszteletteljes előterjesztéssel élek, hogy a tenkölt lelkületű Uralkodót törvényhatóságunk — dicső uralkodásának 25 éves évfordulója alkalmából — feliratilag üdvözlje.

A vármegyei közigazgatás a lefolyt negyedévben is rendes medrében haladt s oly körülmények, melyek annak rendes menetét megakadályozták volna, elő nem fordultak. Őszinte sajnálkozással kell e helyen felemlítenem, miszerint Kubinyi Ferencz vm. tisztí főügyész munkaképességét még ez időig sem nyerte vissza, s így teendőit dr. Baksay Dezső tisztí alügyész látja el, míg az alügyészi teendők elvégzését méltányos díjazással dr. Institőrisz Endre tb. alügyész vállalata magára.

A lefolyt nyári és őszi időszak alatt a tisztviselők legnagyobb része igénybe vette szabadság élvezetét, jelenleg azonban, már egyes szörványos esettől eltekintve, mindenki helyén áll, s buzgalommal teljesíti törvényes feladatát. Bénítólag hatott a rendes ügymenetre az, hogy a központi Máriaassy István tb. főjegyző és Stelkovic Istvánné súlyos betegségbe estek; utóbbi e miatt jelenleg is távol van; valamint hogy a rozsnyói főszolgabíró mellé beosztott ifj. Kubinyi Géza szolgabíró betegség okából szintén hónapok óta szabadságon lenni kénytelenítettik; előbbi esetekben a munkaerők fokozottabb kihasználása által segítettem, míg a rozsnyói járásban észlelt munkahiányon akként íett segítve, hogy ifj. Kubinyi Géza saját javadalmának terhére, főnökének hozzájárulása mellett, egy jogvégtett íjtut állított helyettesül.

A közigazgatási irattárnokká Főispán ur ő méltóságá által kinevezett Szentmiklóssy László

Üzlet áthelyezés! Tisztelettel értesitem a mélyen tisztelt vevő közönséget, hogy óra- és ékszer üzletemet

Hj. Rábely Miklós könyv- és papírkereskedése mellé (Deák F. utca 20.) helyeztem át. Nagy raktár zseb-, fali, inga és ébresztő órákban, 14 karátos arany- és ezüst ékszerekben. — **Amerikai dable nyakláncok** 10 évi gyári jótállással; óra- és ékszer javítások, **vésések** saját műhelyemben kívánatra **azonnal** is elkészülnek.

Megbízható javító műhely! **VALASZKAY REZSŐ** órás és ékszerész **RIMASZOMBAT.** Pontos kiszolgálás!

feladatainak buzgalommal felel meg, hasonlóan jelenthetek a tornaljai és ratkói járásba kinevezett irnokok Szabó Árpád és Szabó Gyula személyére nézve is.

A közigazgatás jóságának emelése indokából némely új tiszti állások rendszeresítése válván szükségessé, ezen kérdéssel a jövő évi költségvetés tárgyalása során a gyűlésen lesz alkalma a tekintetes vármegyei közgyűlésnek foglalkozni; nem mulaszthatom el azonban e helyen felemlíteni azon sajnálatos körülményt, hogy a m. kir. Belügyminiszterium az utlevelek kiállításához beállított díjnak 730 koronás hozzájárulását jövő év kezdetétől megvonta; minthogy pedig ezen teendők nemcsak nem apadnak, hanem ugyszólván hova-tovább szaporodnak s e mellett a kir. számvevőség fokozottabb munkaságából önként folyólag a díjnokok számának megszorításáról is gondoskodnom kellett. — Jövő évi költségvetésünkbe két új központi díjnoki állás rendszeresítését s az ezen állásokkal egybekötött javadalomnak az államkincstár általi folyóvá tételét vagyunk kénytelen kérelmezni.

A tekintetes vármegye közönségének megnyugtatóra és a tisztviselők nemes ambíciójának még további emelése indokából örömmel állapítom meg azon tény, hogy a tisztviselői kar tagjai becsületes hivatalos eljárás, szorgalom és rátermettség tekintetében általában magas nivón állanak, s legjobb meggyőződésem szerint bátran versenyre léphetnek az ország bármely tisztikarával is; de a midőn erről bizonyosságot teszek, elismeréssel kell felemlítenem azt is, miként a kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség — jelenlegi főnöke: Bajdik Endre számtanácsosnak buzgó s példát mutató szorgalma mellett — hathatósan járult közre a hivatalos rend helyreállítására; nincs oly kérdés és alkalom, a midőn a kir. számvevőség a szigorú ellenőrzés mellett egyuttal jóakaratu számszaki utbaigazító szerepet ne gyakorolna; s ezen jeles tulajdonok mellett komoly reményem van ahhoz, hogy vármegyei közigazgatásunknak a multban sántító ezen szerve is a közel jövőben már kívánni valót nem fog hagyni. — E helyen kiemelem, hogy a számvevőségi tisztviselők között Asztalos János, Pethő Lajos számellenőr, továbbá Zachar Gusztáv és Krajcsák Dezső számtisztek munkálkodnak fontosabb vármegyei számszaki szakmában, kik szerzett tapasztalataim szerint főnökükkel egyetemben a hivatalos órákon messzemenőleg is buzgólkodnak a hivatali rend megteremtésében.

A vármegyei tisztviselőkre nézve nagyjelentőségű volt az 1912. LVII. t.-cz. megalkotása és életbeléptetése; ezen törvény által történt t. i. meg a tisztviselők illetmény rendezése, mely által valóban sok méltatlan sérelem orvosoltott. — Sajnos azonban, hogy e törvény sem fedí mindazon jogos igényeket, a melyek megszívlelendők lettek volna. Ilyen sérelem, hogy a vármegyei orvos és járásorvosok a X-ik fizetési osztályban eltöltött 24 évi szolgálat után egyszersmindenkorra részesülnek évi 400 korona szolgálati pótlékban; továbbá, jóllehet hogy az 1904. évi X-ik törvényzikk alapján a vármegyei II-od főjegyzői, főszolgabírói és árvászéki ülnöki állások a VIII-ik fizetési osztályba, tehát egyenrangba soroztatván be, ennek dacára ezen állások közül csakis a főszolgabírói állásokat részesíti szolgálati pótlékban s ez által a II-od főjegyzői és árvászéki ülnöki állásokat a megérdemelt megfelelő anyagi kárpótlásban való részesedésnek kizárásával a főszolgabírói állásokkal szemben lefokozza! A törvény ezen rendelkezésének azon kedvezőtlen eredménye lehet, hogy ily viszonyok között azon főszolgabírók, kik különben az alispáni állás helyes betöltéséhez szükséges központi ösmerek elsajátítása végett szívesen pályáznának II-od főjegyzői állásra is, — a központi szolgálatlaltól leszorítottak: másrészt igen méltatlan elbánásban részesíteti azon II-od főjegyzőket és árvászéki elnököket, a kik önhibájukon kívül nem léphetnek előre a szolgálati pótléktól való elütés által.

És mit mondjak az alispáni állások osztályba sorozásáról? Ez már az én nézetem szerint valószínű közjogi sérelem is; hiszen alispán és alispán között különbség nem tehető! Egy alispán sem teljesíthet emberi erőt meghaladó tevékenységet; s vajjon nem sokkal fontosabb-e egy vegyes nemzetiségű, bár kisebb vármegye alispáni állásának magyar nemzeti szempontokból való helyes betöltése azon nagy vármegye alispáni állásánál, mely csupán a pontos adminisztrációt kell, hogy vezesse? És mindezen szempontok féltetete mellett a törvényhozás 21 nagyobb kiterjedésű vármegye alispánját már első szolgálatba lépésük alkalmával nyugdíjba is beszámítandó 2000 korona szolgálati pótlékban részesíti, míg a többieket csak 10, ha pedig az illetőknek már 30 éves összszolgálatuk van, 5 évi alispáni szolgálat után helyezi ezen előnybe! Szégyenpir borítja el orcánkat nekünk, kik nem a nagyobb kiterjedésű vármegyék alispánjai vagyunk ezen lefokozás felett, mert itt a szolgálati érdem teljes figyelmen kívül hagyásával történt törvényhozási intézkedés. — Adjon a törvény a nagyobb vármegyék alispánjának magasabb utiátalányt vagy bármilyen külön javadalmat, de ne kissebbítse le a kisebb területű vármegyék alispánjainak tekintélyét s önértetét.

Mindezeknél fogva tiszteletteljesen javallom a tek. vármegyei közgyűlésnek, hogy ezen sérelmek orvoslása végett úgy a nagymélt. m. kir. Belügyminiszteriumhoz, mint az országgyűlés képviselőházához indokolt feliratot intézzen s az 1912. évi LVII. t.-cziknek novelláris módosítását kérelmezze.

Tiszteletteljesen jelentem be, hogy a szolgabíróvá megválasztott Hegyessy István helyére közigazgatási gyakornokká 1300 korona fizetés élvezetével Smál Gyula léptetett elő, míg az 1000 koronás gyakornokságra Lokcsánszky Endre neveztetett ki Főispánunk öméltósága által.

Sajnálattal kell tudomására juttatnom a tekintetes vármegyei közgyűlésnek, miszerint a nagymélt. m. kir. Belügyminiszterium ez évi költségvetésünket is oly mostohán állapította meg, hogy abból ez év végéig a leggondosabb körültekintés mellett sem lehet kijönni s hogy a júliusi közgyűlésünkben pótló állami javadalmat kérő feliratunkat is merev elutasításban részesíté! Az előre látható mintegy 4000 koronás szükséglet mikénti fedezéséről a konkrét ügynél fogom tiszteletteljes előterjesztésemet megtenni, e helyen csupán azon kérelmet intézem a vármegye tisztelt közönségéhez, hogy figyelemmel arra, miként költségvetésünk túlzott megnyirbálását megakadályozni hivatott személyes közbenjárásom s felterjesztéseink a kívánt eredménnyel nem jártak, jövő évi költségvetésünknek reális alapon leendő megállapítása céljából a nagymélt. m. kir. Belügyminiszteriumhoz küldöttséget menesztetni kegyeskedjék.

Vármegyénk területe a súlyosabb elemi csapásoktól eléggé meg volt kímélve, nagyobb tűzvész csupán Berzete községben fordult elő október hó első felében; minthogy azonban az erről szóló részletes jelentés csak e hó 4 én érkezett be, a szükségesnek mutatkozó óvintézkedéseket csak a reánk jövő napokban tehetem meg.

A folyó évi fősorozás az új véderő és ujonczmegajánlási törvény alapján teljes rendben folyt le. Elismerés illeti a sorozó járások főtisztviselőit és katonai előadóit úgy az előmunkálatok teljesítése, mint a sorozás folyama alatt az előállítás és rend fenntartása érdekében tanusított hivatalbeli buzgalmaért.

Az eredmény — tekintettel a távollévők nagy számára — kielégítőnek mondható.

A vármegye területén az állítási lajstromok szerint állítandó volt 4116, több mint 1911. évben 163 fővel; tényleg állított 2594; távol maradt a sorozástól a főszolgabírói sorozó járársokból 984, a r. t. városokból 79 vagyis összesen 1063 állításköteles.

A 8 főszolgabírói sorozó járásban állítandó volt 3595 legény, távol maradt a sorozástól 984 fő, az állításkötelesek 273%-a; tényleg állított 2612 fő. Ezekből besoroztatott az ujonczjutalék javára 926 fő, a póttartalékba 94, összesen 1020, a tényleg állított állításkötelesek 303%-a.

Az 5 r. t. városi sorozó járásban állítandó volt 521 fő, távol maradt a sorozástól 79 fő, az állításkötelesek 151%-a. Tényleg állított 342 fő és ebből besoroztatott az ujonczjutalék javára 87 állításköteles; a póttartalékba 4 fő, vagyis összesen 91 legény, a tényleg állítottak 266%-a.

Sajnálattal kell megállapítanom, miszerint a távol maradtak nagyszámát az amerikai kívándorlás idézte elő.

Ez évi november hó 1-ső napjáig beadott

külföldre, leginkább Amerikába szóló utlevél iránti kérvény 1336 1825 személy részére; ebből visszautasított 55 kérvény 80 személyt érdeklőleg; tényleg kiadatott 1281 utlevél iránti kérvény alapján utlevél 1745 egyén részére. Ha már most viszonyítom, hogy a mult év október hó 1-ig 817 kérvény alapján 1180 egyén részére adatott ki külföldre szóló utlevél, a helyzet rosszabbodása valóban feltűnőnek mondható.

A vármegyei közigazgatási-, árva- és gyámhatósági kiadásokról, valamint azok fedezetére szolgáló bevételekről az 1913. évre készített költségvetés szerint a szükséglet összege 404662 kor. 95 fillérben, a fedezet ugyanannyi összegű legnagyobbára állami javadalmazásból nyerendő bevétellel irányoztatott elő. Ezen költségvetés az állandó választmány beható tárgyalása után ezen közgyűlésnek fogja egyik kiváló fontos tárgyát képezni.

Megjegyezni kívánom, hogy a f. évi költségvetésünkhöz képest jövő évre 75106 korona 5 fillérrel több vétetett fel. Ezen többkiadás részben a most is beállított harmadik közig. gyakornoki, a garamvölgyi járás orvosi és árvászéki kiadói állással kapcsolatos javadalom felvétele; továbbá a vármegyei ház udvarán levő utak kockakövel való kiburkolásának, valamint és különösen az új véderőtörvény utasítás szerint a vármegye által fedezendő ujonczozás és utóállítás kapcsolatos költségeknek felvétele által indokoltatik.

A közegészségi viszonyok vármegyénkben, a hevenyfertőző és rendes megbetegedések aránylag csekély számára való tekintettel, kedvezők voltak.

Bejelentett ugyanis összesen 258 hevenyfertőző megbetegedés 15, vagyis 5.8% halálozással és pedig:

10 községből	60 vörheny eset	10 halálozással
14	68 kanyaró	2
19	102 hőkhurut	0
5	5 diphtheria	1
9	21 hastypus	2
1	1 vérhas	0
1	1 gyermekbénul.	0

Járványszerűleg a vörheny Özörény községben és a kanyaró Jánosi községben lépett fel, hol az iskolák bezáratása is szükségessé vált, tömegesebb hőkhurut megbetegedések pedig: Naprágy, Jólész és Várhosszurét községekben fordultak elő.

A nyilvántartott trachomások száma: a garamvölgyi járásban 5, a nagyroczeiben 12, a putnokiban 8, a ratkóiban 40, a rimaszécsiben 1, a rimaszombatiban 24, a rozsnjóiban 1, a tornaljaiban 5, Dobsina és Rozsnjó r. t. városokban 1—1, vagyis összesen 98 volt.

Veszett, illetve veszettségre gyanus ebmarás 6 esetben fordult elő.

A vármegyei közkörház és a rozsnjóói nyilvános jellegű kórházban összesen 779 beteg gyógykezeltetett 17112 ápolási napon. Ebből gyógyult 398, javult 106, gyógyulatlanul elbocsátott 39, meghalt 50 és ápolás alatt maradt a negyedév végén 186 beteg.

Nem természetes halálokok megállapítása céljából rendőri boncolás 3 és törvényszéki 14 esetben végeztetett.

Egészségrendőri vizsgálatok alkalmával az egészségre ártalmas élelmiszer 77 esetben és ital 1 esetben foglaltatott le, illetve koboztatott el és 7 korcsmáros, 2 pék, 1 szat'cs és 1 szikvizgyártulajdonos ellen egészségügyi kihágás czímen büntető eljárás fogantatott.

A védhímlőoltás szeptember 30-án a vármegye 28 oltó kerületében befejezést nyert és a gyermekekre való felügyelet 16 községbe kihelyezett 413 lelenz telett gyakoroltatott.

Az egészségügyi szolgálat tekintetében anynyiban történt változás, hogy a nagyroczei körorvosi állás dr. Róth József orvos-tudorral végleg betöltetett, Jureczky Bertalan jolsvai gyógyszerész elhalt, a dobsinai gyógyszerész Tirscher Szilárdról Schultz Hedvigre ruházott át. Ajnácskőre a m. kir. Belügyminiszter Simon Dezső részére új gyógyszerügyi jogot engedélyezett és a tiszolczi gyógyszerész Székely Béláról Eisnitz Sándorra leendő átruházása kérelmeztetett.

Az okleveles szülésznők száma a III-ik negyedben négyvel szaporodott és a dobsinai városi baba elhalálozásával eggyel fogyott.

A ragályi, ratkói és osgyáni körorvosi, vala

mint a klenózi községi orvosi állások, a két utóbbi részére engedélyezett 1000—1000 korona helyi pótlék mellett hirdett pályázatok daczára ez ideig jelentkező hiányában betölthetők nem voltak.

Vármegyénk területén a f. évi aratás eredménye általában jó közepesnek mondható, amelyben az őszi vetések vármegyeszerte elég jó hozamot adtak; a tavaszi vetések már kívánni valót hagytak, ugyancsak a kapás növények, melyek közül a burgonyát és répát a cserebogár-álcák sok helyen erősen megtizedelték. Nagy károkat okozott továbbá a rendkívüli esőidőjárás, több helyen megrongálván minőségileg, sőt apasztván mennyiségileg is a már keresztbe hordott kalászosokat; de e mellett a széna termést is sok helyen besankolta, sőt az ár el is sodorta.

Jelentésemnek az egészségügyet tárgyaló részében fel kell említenem, hogy a földmivelésügyi Miniszter ur mult évi rendes őszi közgyűlésünkben a rimaszécsi és rimaszombati járások állategészségügyi igazgatásának megfelelőbbé tétele érdekében intézett feliratunkat — daczára, hogy annak kedvező elintézése érdekében Főispán ur Óméltóságával együttesen, majd külön magam is személyesen eljárunk — csak részben találta teljesíthetőnek. E feliratunkban ugyanis azt kértük, hogy az akkor huzamosabb üresedésben volt rimaszombati városi m. kir. állatorvosi állás betöltésénél, az állás betöltőjének illetékessége a rimaszombati és rimaszécsi járásnak némely körjegyzőségéhez tartozó községekre terjesztessék ki és kértük, hogy a rimaszécsi járásban Bátka székhellyel egy új járási m. kir. állatorvosi állás szerveztessék. Ez ügyben a földmivelésügyi Miniszter ur a folyó évi október hó 18-án 97232. szám alatt kelt leiratát intézte törvényhatóságunkhoz, a melynek érdemi elintézése, mostani közgyűlésünknek egyik tanácskozási tárgyát képezi; e leirat csupán a rimaszécsi járási m. kir. állatorvos munkakörének megosztását látja szükségesnek oly módon, hogy a rimaszécsi járás 23 községében a járási m. kir. állatorvosi teendőt a rimaszombati városi m. kir. állatorvos illetékessége alá utalná és reá mutat arra, hogy a Balogvölgy kifejtett állattenyésztéssel bíró gazdaközönségének gyakorló állatorvos iránti igényei oly módon lennének kielégítendőek, hogy egy, az állategészségügyi ebadó alapunktól adandó megfelelő nagyságu segélynyújtásával Bátka székhellyel körállatorvosi állás lenne szervezendő.

Tiszteletteljesen bejelentem a tek. törvényhatósági közgyűlésnek, hogy miután Bátka vidékének a körállatorvosi állás szervezésére saját tapasztalataim szerint is nagy szüksége van, az előintézkedéseket abból a célból, hogy az 1888. évi VII. törvényzikk 127. és következő §§ ai szerint a törvényhatóság által alkotandó megfelelő szabályrendeletnek tervezetét legközelebbi rendes közgyűlésünk elé terjeszthessem, saját hatáskörömben már megtettem és már most előzetesen is bejelentem, hogy a körállatorvosi körzetébe Bátka székhellyel Balogtamási, Rakótyás, Dulháza, Zsip, Balogujtalu, Nemesradnót, Czakó, Balogiványi, Zádorháza, Uzapanyt, Alsóbalog és Felsőbalog községek, tehát 13 község bevonását és a körállatorvos javadalmazását már 2000 korona fizetésben és 400 korona lakpénzben szándékozom szabályrendeleti megállapítását javaslatba hozni. Ugyancsak ezen szabályrendelet tervezetbe azt is szándékom előterjeszteni, hogy a körállatorvos fizetéséhez törvényhatóságunk az állategészségügyi ebadó alap terhére állandóan évi 1000 korona segéllyel járuljon hozzá, hogy ily módon a községek lényegesebb megterhelése elkerültesse, azok az állás szervezését ne tehernek tekintsék, de ezt örömmel várják és fogadják. Kötelességszerűen már most arra is ki kell terjeszkednem, hogy állategészségügyi ebadó alapunk teherbíró képessé-

géről tájékozódást szerezvén, jelenthetem, hogy az említett segélynek engedélyezése ellen akadály nem leend; ugyanis ez alapunk ez idő szerinti 27588 korona 67 fillér tőkájének évi kamat jövedelme 1215 korona és a most érvényes ebadó kulcs szerint évi átlagos 3500 korona adó jövedelme van; ezen 4715 korona bevétellel szemben kiadásként a vármegyei gazd. egyesületnek állandóan nyújtott 1000 kor., ugyanennyi a batakai körállatorvosi álláshoz megszavazandó segély állandóan fenn, a mely mellett még mindig 2715 korona fog egyéb állategészségügyi, esetleg állattenyésztési célokra a törvényhatóság rendelkezésére állani.

Egyebekben állategészségügyi viszonyaink a mult negyedévben általában kielégítőek voltak. A fertőző állati betegségek közül a lépfene 8, a veszettség 4, a ragadós száj- és körömfájás, a takonykór és rühkór 1—1, a sertésorbáncz 66, a sertésvész 115 és végül a serczegő üszök 27 községben fordult elő.

A vármegye állattenyésztési viszonyaiban lényegesebb tényként bejelenthetem azon örvendetes eseményt, hogy a vármegyei gazdasági egyesület buzgalma folytán és a magas földmivelésügyi kormány hathatós anyagi támogatásával 49 darab tenyész szarvasmarha importáltatott be Svájcba, a melytől marhatenyésztésünk fejlettségi foka ismét egy nagy lépéssel haladt előre; értesülésem szerint, a mennyiben a most behozott állatok itt megfelelően honosodni fognak és hasznosításuk megfelelően fog bizonyulni, úgy a jövő évben a behozatal meg fog ismételtetni. Már régebben tudomásomra jutván, hogy a csak 3 évvel ezelőtt alkotott vm. állattenyésztési szabályrendeletünk több lényeges pontjában a gyakorlatban nem bizonyult alkalmasnak, a miért is indítva éreztem magamat, hogy e szabályrendeletünk módosítása iránt szükséges előintézkedéseket megtegyem; így felkértem a vármegyei gazdasági egyesületet és várm. gazdasági felügyelőiséget, járásbeli főszolgabirákat és városi polgármestereket pedig felhívtam, hogy a módosításra nézve véleményüket nyilvánítsák úgy, hogy még egy össze hívandó értekezlet meghallgatása után az új szabályrendelet megalkotására nézve téli közgyűlésünk elé már konkrét javaslatot teendek.

Az állattenyésztési ügyekkel kapcsolatosan még egy elszomorító szerencsétlen esetet kell a tek. Törvényhatósági Közgyűlés tudomására hoznom, a mely Garamszécs község állattenyésztő népét érte az által, hogy szeptember hó 21 én estefelé, a midőn a marhacsordát hazafelé terelték, a folytonos esőzés következtében meglazult és csuszamlóssá vált hegyoldalra a marhacsorda megcsuszott s egy 5 méter mély szakadékba belezuhant; ott a csordából 68 darab szarvasmarha egymásra hullva, egymást agyontiporva, elpusztult. A mint e szerencsétlenség tudomásomra jutott, a járás főszolgabíróját táviratilag azonnal a helyszíni nyomozás teljesítésére hívtam fel és annak megállapítására, hogy kiket terhel a károsodásnál esetleg vagyoni felelősség, hogy károsultaknak milyenek az anyagi viszonyai és hogy az egyeseknek mennyi a szenvedett kára.

Ez alapon megtudván, hogy a kár 63 teljesen szegénysorsu kisgazdát ért, a kiknek összesen 68 drb. szarvasmarhája 17210 koronára értékeltetett és megtudván azt is, hogy az önhibájukon kívül a családjuk fentartására tartott tejet adó tehenektől megfosztott emberek a közlegő télben a legnagyobb inségnek és nyomornak néznek elé, azonnal feliratilag fordultam a Földmiv. és Belügyminisztériumokhoz, a hol is feltárva a károsultak szerencsétlen helyzetét, megfelelő anyagi segély utalványozását kértem és egyben e felterjesztéseim hathatós támogatására Főispán ur Óméltóságát is megkerestem. Ennek, valamint annak is, hogy a kerület orsz. gyűl. képviselője is teljes buzgalommal támo-

gatott ezen közérdekű működésében, tudhatom be, hogy most azt jelenthetem, hogy a földmivelésügyi miniszter ur leiratilag azonnal arról értesített, hogy a Garamszécs község azon lakosai, a kik a baleset következtében tenyészállományukban kárt szenvedtek, a rimaszombati m. kir. gazd. felügyelőség közbenjárásával 68 drb. tehenet vagy üszőt beszereznek, az ezek által e célból felveendő kölcsön évenként egy harmad résszel csökkenő tőke kamatjának 3%-át 3 éven át viseli, az ujonnan beszerzendő állatokat egy éven át tárczája terhére elhullás és kényszerítés esetére biztosítja, továbbá az állatok beszerzésére darabonként 40 korona pénzbeli segéllyel is hozzájárul, a Belügyminiszter ur pedig leiratilag arról értesített, hogy a kárt szenvedettek részére 1360 korona rögtöni segélyt engedélyezett.

Ezek szerint tehát a garamszécsi károsultak a kormány részéről már részesültek megfelelő segélyezésben, de azt hiszem, tisztai állomásból folyó kötelességet teljesíték akkor, a midőn reá mutatnak, hogy törvényhatóságunknak is van egy olyan alapja, a melyből e károsultak segélyezhetők lennének. Ez az alap, tek. Törvényhatósági Bizottság, állategészségügyi ebadó alapunk, a melynek teherbíró képességét éppen most számszerűleg megvilágítottam; tiszteletteljes javaslatom az, hogy a földmivelésügyi Miniszter ur jóváhagyásától feltételezetten, méltóztassék a jelzett alap f. évi jövedelme terhére 1360 korona segélyt Garamszécs község károsult kisgazdái részére ugyancsak szarvasmarhák beszerzési céljaira határozatilag megszavazni.

Attérve közuti ügyeinkre, be kell jelenteni, miszerint a sokat emlegetett Rimaszombat—egri és Feled—zabari az állami beruházási hitel terhére kiépített törvényhatósági közutak felülvizsgálati leszámolója a kir. kereskedelemügyi Minisztérium által, daczára személyes szorgalmazásaimnak, mai napig sem ejtetett meg. Közlebbi napokban vett magán értesülésem szerint azonban a munkálat már előre haladt állapotban van s így reményem, hogy annak végeredményét ez évi rendes közgyűlésünknek már bejelenteni módomban leend.

Ezzel kapcsolatban jelentem, hogy az ugynevezett vasúti vámszedés életbeléptetését kimondó közgyűlési véghatározatok ellen némely felebbezések adtak be; a jogorvoslatok azonban még felterjesztve nem lőnek, mivel időnyerés szempontjából a vámszedési ügyiratokat a vm. közigazgatási bizottság útján véleményezés végett a miskolci kereskedelmi és iparkamarához tettem által; illetékes ellátás végett a felebbezések tehát majd csak ezt követőleg lesznek a m. kir. kereskedelemügyi Minisztériumhoz bemutatandók.

A törvényhatósági utak állapota általában kielégítőnek mondható, azonban a nagy forgalommal igénybe vett Rozsnyó—dobsinai ut s különösen annak dobsinai átkelési szakasza, valamint a Rozsnyó—csetneki törvényhatósági ut az esőzések folytán sokat szenvedtek.

A pusztamező—sztraczenai törvényhatósági uton lévő 11. és 12. sz. műtárgyak: mint vasbeton hidak felépítették.

Ugy a Dobsina—pusztamezői, mint a Pusztamező—sztraczenai törvényhatósági ut kiépítéséhez szükséges felvételek eszközöltettek, s a művelet kidolgozás alatt áll.

A Rimaszombat—egri uton lévő 87. sz. műtárgy: vasbeton hidra való átalakítási munkálatai vállalat útján biztosítottak és folyamatban vannak.

A Putnok—keleméri törvényhatósági közut munkálatai vállalat útján való biztosítása céljából árlejtés tartatott, azonban a tulmagas ajánlatok folytán a nagyméltóságú kereskedelemügyi Miniszter ur újabb árlejtés kiírását rendelte el.

E helyen említem föl, hogy a vármegyei kórház kibővítési munkálatai befejeztettek, a

Megérkeztek

az új őszi és téli kosztüm-kelmék óriási nagy választékban. Fehérnemű kelengye, vászon és asztalneműek.

Kívánatra mintagyűjteményt készséggel küldünk, esetleg meghívásra utazónk által bemutatjuk.

ROSENBERG GYULA és TESTVÉRE ruhakelme és kelengye nagy árúháza MISKOLCZ.

leszámolás eszközöltetett, s csupán az épület külsejének kifestése maradt jövő év tavaszára, az erre szükséges összeg azonban a vállalati érdemből visszatarthatott. Ugyanesek itt jelentem be, miszerint a vármegyeház csatornázási- és vízvezetési munkálatai befejezéséhez közel állanak és értesülésem szerint e hó végén feltétlenül és akadály nélkül használatba vehetők lesznek.

A mi a folyó évi vármegyei kirovásokat illeti, tiszteletteljesen bejelentem, miként a m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétség által benyújtott s ez évi szeptember végei állapotot előtűntető kimutatás szerint:

Szabadrendelkezési pótdó:

Hátralék a mult évről	19514 K — f.
Előírás a folyó évre	39539 K 64 f.
Szaporodás	85 K 52 f.
Összesen	59139 K 16 f.
Apadás	49 K 91 f.
Befizetés	14935 K 24 f.
Összesen	14985 K 15 f.

Hátralék: 44154 K 01 f.

Ebadó:

Hátralék a mult évről	2603 K 92 f.
Előírás a folyó évre	8004 K — f.
Szaporodás	4 K — f.
Összesen	10611 K 92 f.
Apadás	101 K — f.
Tulfizetés	15 K 50 f.
Befizetés	6430 K 80 f.
Összesen	6547 K 30 f.

Hátralék: 4064 K 62 f.

Katonabeszállásolási pótdó:

Kivetés	— K — f.
Tulfizetés	3573 K 38 f.

Utadó:

Hátralék a mult évről	65448 K 17 f.
Előírás folyó évre	217203 K 63 f.
Szaporodás	716 K 64 f.
Összesen	283368 K 44 f.
Apadás	3939 K 50 f.
Befizetés	98769 K 69 f.
Összesen	102709 K 19 f.

Hátralék: 180659 K 25 f.

Noha általánosan bevett szokás szerint a vármegyei kirovások behajtása az aratás és cséplési munkálatok befejezte után veszi kezdetét s így a tömeges beszolgáltatás ideje éppen jelen időszakban van, mindazon által helyesnek látom, hogy ezen vm. kirovások sürgős és pontos behajtása céljából járásbeli főszolgabírák és városi polgármesterek erélyes utasítással láttassanak el.

A személy- és vagyonbiztonság a szokottnál nagyobb mérvben meg nem zavartatott; azonban a 15 évi fegyházra elítelt Asztalos nevű betleri rablógyilkos az itteni törvényszéki fegyházból megszökve, vármegyénknek Rozsnyó vidékétől Putnokig terjedő részét csatangolásával s tolvajlásával izgalomban tartja. Kézre kerítése végett az itteni m. kir. esendőrszárnyparancsnokkal egyetértőleg megteszek minden lehetőt; a m. kir. Belügyminiszteriumhoz detektív kiküldését azonban eredménytelenül kérelmeztem.

Ennek dacára, mivel a besugónak és kézrekerítőnek részére 300 korona jutalomdíj van kitűzve, mely összeget őrizetemben is tartom, — reményem, hogy buzgólkodásunkat rövid idő alatt kívánt siker fogja koronázni.

Törvényhatóságunk területére könyörödmány gyűjtésre engedélyt adtam az elmúlt negyedév alatt 38 egyén részére; a m. kir. Belügyminiszterium pedig gyűjtési engedélyt adott 3 esetben.

Házalási engedélyre könyvecskét kiállítottam november 1-ig 16 egyén számára.

Ezek után jelentésemet is az egyes vármegyei közérdekű ügyek tárgyalása alkalmával teendő előterjesztéseimet a tekintetes vármegyei közgyűlés tapasztalt jóindulatába ajánlva, kiváló tisztelettel maradtam alázatos szolgálja

Rimaszombat, 1912. évi november hó 6-án.

Lukács, alispán.

Ellentétes felfogások.

A „Szeljegyzetek“-ről van szó. Kevés hirlapi közleményről lehet elmondani azt, a mit mi elmondhatunk a „Szeljegyzetek“-ről. Kezdetől fogva élénk rokonszenvvel, nagy figyelemmel olvassa közönségünk, s bár az író személye változott, az érdeklődés nem csappant, sőt utóbbi időben jelentékenyen fokozódott. Mindenfelől elismerő és dicsérő leveleket kapunk, melyekben kérdezősködnek az író felől, s magas színvonalon álló közleményei állandóan ébren tartják olvasóink figyelmét.

Mult számunkban megjelent közlemény is általában tetszésre talált, de egy kis balsors érte, amennyiben akadtak, kik azt félreértették, s alkalmat adott arra, hogy nyomában a legszélsőbb ellentétek fakadjanak. Mint a bomba, úgy hatott ránk a következő — lapunk szerkesztőjéhez intézett — nyílt levél, melyre a „Szeljegyzetek“ nagy tudású írója bizonyára megadja a jövő számunkban a választ:

„Tekintetes Szerkesztő ur!”

Nem valamelyik balkáni lapban, sem azon nyugateurópai lapokban, melyekben az itthoni állapotaikkal elégedetlen és bennünket a föld színéről is elseperni s a koncezon osztozkodni óhajtó nemzetiségi agitátoraink helyezik el a magyar nemzetet és történelmét piszkoló cikkeit, hanem vármegyei közlönyünkben november 3-án olvastam, hogy:

„Szégyelni valóbb történelme nem igen van még egy nemzetnek és vétünk, hogy annyira szerettük, mert hazug és ferde előítéleteivel megbénítja a jelent is . . . . .”

A történelmünkkel szemben pedig legfőbb kötelességünk — elfelejtteni.*)

Azt hiszem, minden egészséges gondolkodású, ép érzésű magyar ember jogos felháborodást érzett, midőn ezen ferde, minden nemzeti önértékét elhanyagoló és nemzetietlen történelmi következtetést elolvasta.

Ugy vélem, egy magyar lap nem arra való, hogy annak hasábjain a magyar nemzet önértékét pofozó cikk kapjon helyet. A ki pedig szégyenli a magyar nemzet történelmét, lépjen ki annak kötelékéből, szívesen elbúcsúzzunk tőle. Nagyröccén, 1912. november 4.

Dr. Kubinyi János.

Csaknem egyidejűleg e félreértésre valló sorokkal kaptuk a másik — helyesen megértő — felfogás megnyilatkozását költői sorokban, melynek szerzője dedikációt is tűzött poemájához e szavakkal:

A „Szeljegyzetek“ jeles írójának, mint ösmeretlen tisztelője küldöm a „Gömör-Kishont“ november 3-iki számában írt „A multunk“ című írására.

A vers így szól:

A multunk.

A mi fájó nemes érzet,
Magyar-átok, magyar-végzet;
Magyar-átok, magyar-végzet;
Nem is ér az soha véget.

Elkezdjük az anyánk karján
Sirunk csendes bölcső dalán;
S ha multunkkal tova szállott,
Visszasírjuk azt az álmot.

Visszasírjuk magyar-vérrel,
Magyar-bűnnel és erénnyel
Mind azt ami magyar, régi,
Habár a mát meg nem éri.

Soh sem néztünk mi előre,
Csak mindig a temetőre:
A mi elmúlt, régi fényre:
Gyerek-korunk elejére.

Pipaszónál, ha „valahol
Négy-öt magyar összehajol“

*) A „Szeljegyzetek“-nek további részét is kellene olvasni és idézni, a melynek alapján úgy hiszem más lenne a vélemény. Külömben állandó rovatunk a „Szeljegyzetek“ vezetőjének ismerjük kipróbált hazafiasságát s a felett egy pillanatig sem kételkedtünk, mert akkor már előbb mi búcsúztunk volna el tőle. Sőt ellenkezőleg, most az Európa békéjét veszélyeztető fegyverek zajában hazafias érzet fakadt könnyekre és szemrehányást tesz a multnak és intelmet intéz a jövőre minden magyar emberhez. Szerk.

Elbólongat bús fejével:
Mégis, mégis jobb volt régen.

Öreg ember vagyunk már mi
Nem tudunk a mával járni
S az öregnek az a bűne,
Csak hátra néz, nem előre . . .

S így vesződünk öreg gonddal
Régi vérrel, régi borral,
Régi búval, régi kedvvel,
Nem törődve a jelennel.

Egy szál kardunk mi volt régen
Emlegetjük nyűtt mesékben
S míg a felhőt szelik mások,
Folynak itt ló áldomások.

Hódolunk a régi dalnak.
Mit bánjuk ha megrugdálnak,
Mit bánjuk, ha megelőznek:
Vitéz-tornán le nem győznek.

S a jövőért, tudja Isten,
Bár akarnánk, sehoggy sincsen.
Semmi vágyunk, semmi kedvünk,
Mert hát — magyarnak születünk.

Telek A. Sándor.

Nyilvánvaló, hogy ezek után a legszélsőbb ellentétek kiegyenlítésének kell következnie.

Színház.

Nagyon lanya érdeklődés nyilvánult meg e héten a színtársulat előadásai iránt. Alig láttunk félig telt házat, estéről estére tátongó üresség, 3—4 telt széksor és méla, kínos csend. Különösen tapasztalható volt ez azokon az estéken, mikor a kedvencz és kiváló direktor pár neve nem szerepelt a színlapon. Igaz, ők a társulat legnagyobb erősségei, főleg vonzó művész tagjai, de a társulat többi tagjai között is vannak művészi erők, pompásan játszó színészek s közönségünknek nem egyszer volt már alkalma meggyőződni arról, hogy e Staggione társulat igen jól szervezett s mint ilyen a legmesszebbmenő pártfogásra érdemes.

Szombaton délután ifjusági előadásul „A nemzetes asszonyt“ adták elő.

Szombaton, november 2-án este Pásztor Árpádnak „Innocent“ 3 felvonásos színművét adták elő. A Vígyszínház nagysikerű ujdonságának az összes vidéki színpadokat megelőzve történt bemutatása sem tudta a publikumot egybegyűjteni, az a kevés ember azonban, ki megjelent: egy minden ízében sikerült előadásban gyönyörködhetett. A czimszerepet H. Lengyel Irén alakította művészi tökélyel. Gyermeteg bájosága, majd, mint az átöröklés törvényének kényszerítő hatása alatt, akaratán kívül is transformálódó, élni, szeretni és szerettetni vágyó, élvsovár asszony, valóban kitűnő tanulmányra vallót produkált. Partnere Vértés Mihály (Denes) drámai tehetségének elismerésre méltó jelét adta, *Dececskei* (Horác) diskretn játszott, igen intelligens színészi voltárol tett ez uttal is tanúságot, *Hidvégi* (Öreg ur) kitógástalan nagyuri előkelőséggel állította elénk a szépnem iránti hódolatban még ki nem fáradt, sőt kalandvágyó, gazdag főurat. Apróbb epizódyszerű szerepeikben a többiek is jól megállották helyüket, az előadás menete is gördülékeny volt.

Vasárnap két előadás volt. Délután félhelyákkal s ugyanazon szereposztással, mint először, Herczeg Ferencz „Három testőr“ című bohózata került színre.

Este ifj. Dumasnak „A kaméliás hölgy“ ismert, régi drámája ment. Gauthiere Margitot Aranyosy Lenke személyesítette. A legerősebb drámai szerepek egyike Aranyosynál jó kezekben volt. Szerepének legkisebb részletét is finoman dolgozta ki, drámai tudását valósággyal ragyogtatta, az életerőt sorvasztó kór fokozatos, lassu haladását, pusztítását, a sok szeretkezésben áldozatul eső nőnek a tiszta, igaz szerelem utáni vágyát, ahhoz való ragaszkodását, majd szerelemese vélt boldogságáért áldozatkésztségét és saját boldogságának feláldozását, hü természetességgel mutatta be. *Petrán Gyula* (Armand) megfelelően játszott. Kezdő, fiatal színész még, de a jövőre ígérettel bíztak. Van tudás, rutinja és ambíciója sem hiányzik. *Tarnay Lidiáról* (Prudence), nemkülönbén *Raffairól* (id. Duval) is elismeréssel emlékezünk meg, mert az előbbi igen ügyes, sokoldalú színésznő, az utóbbi pe-

dig, bár bizonyos szögletességet még nem tud levetkőzni, most ezt is teljes akarattal igyekezett elsimitani, a mi sikerült is neki. *Vértes Mihály* (Varville) s a többi szereplők jók voltak.

Hátfőn Mischnek, Gábor Andor fordította „A Princz” 3 felvonásos szerelmi komédiáját játszották. A budapesti Magyar Színház nagy-sikerűnek jelzett újdonságáról — tartalmilag — kevés jót, annál több rosszat mondhatunk. Nem vagyunk álszenteskedők. A kor szelében állunk mi is, de megállunk és nem engedjük magunkat elsodortatni a tömeg-izlés kedvéért. Izlésünk kifinomult, de nem az izléstelenségig. Az összes szereplők jobhoz méltó igyekezettel buzgólkodtak a darabot sikerre vezetni s a mi magát az előadást illeti, ezt el is érték. *Aranyosy Lenke* (Ada) erősen trivól szerepében exczellált s ezzel ez az inkább drámai hősnő szerepkörre hivatott színésznő, sokoldalúságát igazolta, bár *Gauthiere Margit* szerepe után nem jól esett ebben az izléstelenségben látnunk őt. *Bazsary* (Fröhlich) humora sok derűtséget keltett, *Petrán* a fiatal, *Derecskei* az öreg herceget, *Vértes* a nevelőt, *Tarnay* pedig Szerafint kellőleg személyesítették. A nézőtérben alig voltak ötvenen.

Kedden Schönthán 4 felvonásos vígjátékát: „A szabin nők elrablását” adták elő szép számú közönség előtt. A hölgyek közül *Tarnay Lidia* sok komikai hatást ért el az anyós szerepében, jól adta a tanár leány szerepét *Bányay Etelka* s a szobaleányt *Aczél Mariska* elismerésre méltóan jelenítette. A férfiak közül *Bazsary* emelkedett ki az öreg színigazgató szerepében. Az előadás az ő jutalomjátéka volt s különösen az ifjúság zajos tapsviharral és lelkesen ünnepelte kedvencét. Minket ez este nem elégitett ki *Bazsary*, mert nagyon is tulzott s egy groteszk figurát csinált a direktor egyébként igen hálás szerepéből. Jól játszottak *Derecskei*, *Raffay* és *Petrán* is. A közönség jól mulatott a komikus darabon.

Szerdán egy régi jó francia vígjáték: „Váljunk el” került színre kisszámú közönség előtt. A férjet *Hidvégi*, a nőt *Hidvéginé* jelenítette. Játékukról ujat nem mondhatunk, csak annyit, hogy alakításban, ügyességben, hangban, modorban ők maradtak eddigi jó hírnevűkhöz. *Petrán* jól adta a póruljárt szerelme, *Vértes* és *Bazsary* is ügyes alakítók voltak. *Tarnay Lidia*, *Bányay Etelka* mint mindig, jól megfeleleltek szerepeiknek.

Csütörtökön bucsuzóul nem szindarabot játszottak, hanem magasabb nivón álló „Cabaret” adtak. A konferáló szerepet *Hidvégi* töltötte be ügyesen és szellemesen s egyuttal azzal bucsuzott a közönségtől, hogy igyekszik a szini kerületet megszerezni és rendes társulattal visszatérni jövőre. A Cabaret 3 részre oszlott. Az elsőben *Oláh Gyula* zenekara nyitotta meg a műsort, majd *Aranyosy Lenke* bájos szavalata után *Vértes*, *Petrán* és *Raffay* léptek elő több kisebb szavalattal s közbe *Hidvégi* énekelt jó baritonhangon néhány magyar nótát. A 2-ik részben *Vértes*, *Bazsary*, *Petrán* és *Derecskei* szerepeltek. *Hidvéginé* is kedvesen adott programon kívül egy kis jelenetet. A 3-ik részt: „Ripacsék falun” című kis darab alkotta s a szép számú közönség tetszésnyilvánításai sokszor megújultak a bucsuzáson.

Csak a szini helyiségen kell jövőre segíteni, mert rosszul fűthető és a szűk székek igen kényelmetlen ülőhelyet szolgáltatnak.

Nyilatkozat.

A rimaszombati református egyház presbitériuma mai napon tanácsot ülven, a renovált toronygömbbe elhelyezett és részünkről már befejezett vitát támasztott emlékirat ügyében, a „Gömöri Ujság” 45-ik számában újabban megjelent támadás folytán a következő határozatot hozta és juttatja nyilvánosságra elé:

Az Emlékirat szövegét a presbitérium 1912. július 7-én tartott ülésében maga állapította meg, annak tartalmáért tehát a teljes felelősséget vállalja, a történelmi valótlanág és vallásos gyűlölködés vádját pedig magától nyugodt lélekkel elutasítja. Megállapítja, hogy az Emlékiratnak a templom elvételére vonatkozó és neheztelt mondata a régi gömbben talált s a toronnyal egykoru iratból van szószerint átvéve. A város lakosaira és mai felekezeti viszonyaira vonatkozó statisztikai adatok az országos statisztikai hivataltól szerezettek be, az iparosokra vonat-

kozók pedig a helybeli ipartestülettől, hivatalos uton.

Rendelkezésre állottak a presbitériumnak — s állanak mindenkinek, a ki ezekben a történelmi hűség konstatálása végett betekinteni óhajt, — három nagy fölió kötetben (egyik 428 oldal, másik 462, a harmadik 465) az összes periratok, tanukihallgatások, tárgyalások hatóságilag hitelesített másolatai, melyekből a tényállás hitelt érdemlően megállapítható. S meg is állapítottatott régen közösen forgó történelmi munkákban és monografiákban.

Mindamellet presbitériumunk a szóharcot tovább folytatni s a maga igazát vitatni nem kívánja, egyrészt a város nyugalma s e régi dolgokban teljesen ártatlan polgárság békéje érdekében, másrészt azért, mert bizonyosra veszi, hogy két ellentétes világnézet képviselői s két ellentétes álláspont harcosai egymást a magok igazáról meggyőzni úgy sem fogják. Hanem azokat, a kik a „történelmi igazság” után áhítoznak, utasítja az összes hiteles kutfőkhöz, az oknyomozó történetírás nagynevű művelőihöz; közelebből Szilágyi Sándor, Marczeli Henrik és mások nagyszabású történelmi munkáinak a Mária Terézia korát tárgyaló fejezeteihez. Onnan majd meggyőződhetnek az igazságról és arról, hogy a mintegy 200 protestáns templomnak és iskolának Mária Terézia uralkodása alatt történt elfoglalásáról miként gondolkozik és miként ítél a részreahajlatlan és elfogulatlan történettudomány.

Rimaszombat, 1912. nov. 6.

A református egyház presbitériuma.

Érettségi vizsgálatok.

A rimaszombati egy. prot. főgimnázium Igazgatósága közhírré teszi, hogy a tiszáninneri ref. egyházkerület főgimnáziumaiban végzett tanulók pót- és javító érettségi vizsgálatai 1912. december 9—10-ik napjaira tűzettek ki. A vizsgálatra jogosult tanulók november 30-ig jelentkezzenek (személyesen vagy írásban) a főgimn. igazgatójánál. A teljes vizsgálatot tevő tanulók írásbeli dolgozatai december 5, 6. és 7. napjain tartatnak meg.

Rimaszombat, 1912. november 5.

Dr. Veress Samu, főgimn. igazg.

Értesítés.

A rimaszombati kath. olvasó egyesület — a közművelődés e szerény iskolája — igazi valódi célját szem előtt nem tévesztve, a bekövetkező tél folyamán is, mint a múltban, tagjai s a szívesen látott vendégei számára, dísztermében felolvasó délutánokat — vetített képekkel kísért tanulságos előadásokat — fog rendezni. — *Bencsik Sándor* főgimn. vallástanár, az egyesület titkára ez éven is tizenkét ilyen felolvasásos előadás tartására s rendezésére vállalkozott. — Az ismeretterjesztő, tanulságos felolvasások s előadások tárgyai a következők: *A föld története*: A francia forradalom. I. Napoleon. Az alkohol mint mérge. Olaszország. A Rajna partja. Páris. A magyar altöld. Svédország és Norvégia. Tirol. Felsőbajorország és a király-kastélyok. Egyiptom. — A felolvasások után zene, ének, szavallat fogja szórakoztatni a közönséget. — Belépti díj az összes felolvasásokra: 3 korona. — Egy felolvasásra felnőtteknek 30 fillér, gyermekeknek, diákoknak 20 fillér. Az első felolvasás november hó 17-én d. u. 4 órakor lesz megtartva. Mikor ezt szíves tudomására hozom a m. tisztelt közönségnek, kérem minél számosabban jelenjenek meg ez előadásokon s e nemes célú támogatni szíveskedjenek annál is inkább, mert a tiszta jövedelem jótékony célra — így karácsonykor az elhagyott árvák, özvegyek felszólására, könnyeik felszárítására fordítatik.

Váry János, elnök.

Hírek és vegyesek.

Beszámoló. A jolsvai választókerület agilis országgyűlési képviselője: *Kubinyi Géza* f. hó 12-ikén délelőtt 9 órakor Nagyrőczén az iskola tornacsarnokában tartja beszámoló beszédét. *Podhradszky* András, a jolsvai kerület nemzeti munkapártjának elnöke a választó polgárokat nyílt levél útján hívja meg a beszámoló beszéd meghallgatására.

Személyi hírek. Csetneki *Gyürky* Pál ág. ev. főesperes, a magyarországi evang. egyetemes egyház e héten Budapesten tartott gyűlésén részt vett. — *Dalmay* Kálmán ny. pénzügyi számtanácsos, ki városunkból Beregszászra költözött, e héten városunkban időzött.

Várady Ede m. kir. csendőrezredes, kassai kerületi szárnyparancsnok f. hó 8-ikán városunkba érkezett s 9-ikén megvizsgálta a helybeli csendőrségnél az ügykezelést.

Lelkészi beiktatás Dobsinán. Dobsina újonnan megválasztott ág. evang. lelkészét *Pösch* Gusztávot f. hó 3-án iktatták be ünnepiesen hivatalába. A beiktatást *Terray* Gyula udvari tanácsos, főesperes és *Bartholómaeidesz* László esperes végezték. Jelen volt a beiktatáson *Kubinyi Géza* egyházmegyei felügyelő is. A beiktatás után délben 156 terítékű bankett volt a városi nagyvendéglőben.

Új menhelyi ellenőr. A belügyminiszter *Kallivoda* János helybeli m. kir. állami gyermekmenhelyi ellenőrt nyugdíjazta s helyébe folyó hó 1-től kezdődőleg *Schwarcz* Ottó kassai állami gyermekmenhelyi ellenőrt helyezte át az itteni menhelyhez.

Esküvők. *Langhoffer* Viktor helybeli kir. járásbíró, társas életünk rokonszenves és kedvelt tagja, folyó hó 12-én tartja esküvőjét *Besztercebányán* *Longauer* Mariskával Mártaljáról.

Káldor Pál okleveles mérnök, a városi víz-és csatornamű építésének kiválóan képzett vezetője folyó hó 18-án tartja esküvőjét *Tapolczán* *Berger* Manó szép leányával: Annuskával.

Vanya Ferenc helybeli fiatal fodrász f. hó 11-ikén tartja esküvőjét városunkban *Lovass* Aladár asztalos polgártársunk kedves leányával: Margitkával.

Halálozások. Dr. *Horváth* Árpád méhii földbirtokost és nejét: *Gundelfingen* Márhát mélygyász érte, amennyiben édes anyja, illetve anyósa: özv. *Horváth* Antalné szül. *Szilárdy* Oktávia f. hó 2-ikén 77 éves korában rövid szenvedés után Méhiben elhunyt. A nemesszívü tisztas uraszony halála széles körökben kelt őszinte részvétet. Benne a *Szilárdy*-család egyik tiszteletreméltó tagját vesztette el. A kihült tetemet a gyászháznál Méhiben f. hó 4-ikén délután 2 órakor nagy részvét mellett szentelték be és Sajólenkén a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Felsőkubini és demjénfalvi *Kubinyi* Béla nyug. pénzügyi tanácsos 69 éves korában Budapesten folyó 3-ikán meghalt. Temetése folyó hó 5-ikén ment végbe Budapesten, honnan a hült tetemetek Várgedére szállították s ott a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Neumann Herman helybeli bérkocsitulajdonos és szódagyáros atyja: *Neumann* Mózes hosszú betegség után f. hó 9-ikén városunkban 63 éves korában elhunyt. Ma délelőtt temetik.

A lakbéremelés érdekében. Folyó hó 5-én délután 5 órakor a vármegyei székház nagytermében városunk tisztviselői népes értekezletet tartottak a városnak lakbér osztályba való emelése kérdésében. Körülbelül 80-an jelentek meg tisztviselőink az értekezleten, melyen a hivatalnokok is jelen voltak és a tanári kar is képviselve volt. A megjelenteket *Lukács* Géza alispán üdvözölte szívélyes szép szavakkal és ismertette az értekezlet tárgyát, hogy elérkezettnek látja az időt arra, miszerint a tisztviselők a lakbér emelés érdekében most már megmozduljanak és illetékes helyen kopogtassanak. A megjelentek elnökké nagy lelkesedéssel *Lukács* Géza alispánt, jegyzővé pedig *Smál* Gyula kir. járásbíróvá választották. — A lakbér emelésnek, illetve magasabb osztályba való sorolásnak méltányos indokolt voltát *Szabó* József pénzügyi titkár bőven fejtegette és számadatokkal igazolta, hogy az ez irányban kifejezett kívánságok az itteni drágasági viszonyokon nyugszanak. Hosszabb eszmecsere után az értekezlet *Lukács* Géza alispán elnöklete alatt egy szűkebb körű bizottságot alakított a részletkérdések megvitatása és az adatok összeállítására céljából. A bizottság tagjai lettek: *Kolbay* Sándor kir. törvényszéki elnök, dr. *Veress* Samu főgimn. igazgató, *Szabó* József pénzügyi titkár, *Smál* Gyula kir. járásbíró és *Ludvigh* Antal kataszteri biztos. — A bizottság azzal lett megbízva, hogy eljárásáról még a jövő hó folyamán számoljon be.

Eljegyzés. Császár Pál esentei birtokos, kinek városunkban kenyérsütődéje volt, e héten eljegyezte Pongrácz Mariskát Losonczon.

Hangverseny. Az itteni Otthon társas-kör december hó 7-én nagyszabású hangversenyt rendez, melyre az előkészületek már nagyban folynak.

Becsületes megtaláló. Folyó hó 2-án sipeki Balázs Lajos megyéspüspök automobilon Rimaszombatba érkezett s Széman Endre prépost, rimaszombati plébános vendége volt. Délután a főpásztor Rimaszombából Becskére indult. Az inas a püspöki jelvényeket, keresztet lánczal, gyűrűt és számos fontos iratokat tartalmazó táskát az automobil lépcsőjén felejtette. A táskát a Széchenyi-kertnél leest az automobilról. Csank András városi erdővéd fia iskolába menet a táskát megtalálta, hazavitte atyjának, ki azt kinyitotta, s miután látta, hogy püspöki jelvényeket tartalmaz, elvitte a róm. kath. plébániára és átadta az éppen Rimaszombatban időző Dittel István pápai kamarás, püspöki irodaigazgatónak. A megyés püspök a becsületes megtalálót gazdagon megjutalmazta.

Háztartási tanfolyam megnyitása. Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszter tudvaleg Putnokon állandó háztartási tanfolyamot létesített. Ennek a tanfolyamnak, a melyet egyelőre a putnoki áll. elemi iskola mellett szerveztek, f. hó 3-án volt megnyitása. A megnyitó beszédet Palecskó Lajosné, szül. Kálniczky Vilma, a tanfolyam igazgatója mondta. Az ünnepségen a földmívelési miniszteriumot: Fekete Pál, a rimaszombati gazdasági iskola igazgatója képviselte s megjelent Pogány István kir. tanfelügyelő is. Fekete Pál a nő hivatásáról, Pogány tanfelügyelő pedig a tanfolyam látogatásáról mondott szép beszédet. Végül a szép számban megjelent ünneplő közönség előtt Gombos Ilona szaktanító a tanfolyamot ismertette. A téli tanfolyamokat a földmívelők, a nyáriakat pedig az iparosok és értelmiség leányai fogják látogatni.

Igazgatósági ülés. A kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága ma vasárnap d. e. fél 11 órakor ülést tart, melyen kártalanítási és betegsegélyezési ügyek fognak tárgyalatni s ez alkalommal töltik be választás útján az újonnan rendszeresített I. oszt. kezelői állást, melyre — mint halljuk — 12 pályázó jelentkezett.

A cserebogarak ellen. F. hó 7-ikén a vármegye házában Lukács Géza alispán, Tóth Elemér min. o. tanácsos, Jablonovszky József a m. kir. rovar-tani állomás vezetője, a földmívelésügyi miniszter megbízottja és dr. Söldös Béla vm. tb. főjegyző, a mezőgazdasági ügyek központi előadója értekezletet tartottak a cserebogarak szaporodása ellen való védekezés tárgyában. Az értekezlet véleménye abban alakult ki, hogy a cserebogarak irtását kötelezőleg kell elrendelni.

Adomány a szegényeknek. Egy magát megnevezni nem akaró urinó 20 koronát küldött Széman Endre prépost, rimaszombati plébános címére, hogy abból 10 koronát egy szegény asszonynak adjon, 10 koronát pedig Szent Antal perselyébe tegyen. A küldött 20 korona rendeltetési helyére lett juttatva.

Köszönetnyilvánítás. Boczkó Dánielné urnó a nyomorék gyermekeket gazdag özönával vendégelte meg, Csintalan Jánosné pedig almát küldött részükre. Hálás köszönetet mond a nemes cselekedetért ez uton az *Elnökség*.

Társas vacsora. Az Otthon társas-kör mult szombaton este társas vacsorát rendezett, melyen nem jelentek ugyan meg nagy számmal a szórakozni kívánók, de a kik ott voltak, a hajnali órákig kedélyesen mulattak.

Inség-kölcsön. A pénzügyminiszter Rimakokova község részére a községbeli tüzkárosultak felségélyezésére a belügyminiszterrel egyetértőleg 120000 korona kamatmentes inség-kölcsönt folyósított a rimaszombati kir. adóhivatalnál. Ezen kölcsön 10 év alatt fizetendő vissza. Maga a község 48800 korona inség-kölcsönt nyert. Folyó hó 9-én vették fel az összeget az itteni adóhivatalnál.

Adomány. A rimaszombati kereskedelmi és közgazdasági bank 10 koronát adományozott az „Izr. nőegylet” részére, mely adományért ez uton is hálás köszönetet mond az *Elnökség*.

Állandó választmányi ülés. A folyó hó 14—15-én megtartandó megyei közgyűlést megelőző állandó választmányi ülés Bornemisza László főispán elnöklete alatt folyó hó 8—9-én tartatott meg.

Próbabál. Dobránszky Béla tánczművész és atyja: Dobránszky János okl. táncztanító f. hó 9-én befejezték kezdő és haladó növendékekkel a tanfolyamot, s szombaton este volt a próbabál, melyen a növendékek a szülők élénk érdeklődése mellett mutatták be a táncz terén szerzett ügyességüket. A próbabálon külön tánczok is voltak, melyek betanítása körül Dobránszky Béla igen sokat és nagy sikerrel fáradozott. És pedig: „Magyar kettős.” Meskó Sárika és Zsuffa Manczi. — „Angol kettős.” Musotter Aranka és Manczika. — „Baba táncz.” Bikky Annuska, Loysch Editke, Pásztor Editke, Ródosi Bözsike és Ilonka, Rónay Lenke, Seidner Adél, Stritzky Lillyke, Szabó Boriska, Varga Böske és Emmus és Vályi Margitka. — „Harlequin táncz.” Kármán Katinka és Komáromy Irénke. — „Japán négyes.” Horváth Ilonka, Szabó Etelka, Vozáry Mária és Czéner Kató. — „Fátyoltáncz.” Lejtette 16 leánynövendék.

Elitelt váltóhamisító. Csank Deme István gesztetei lakos, vasuti munkás mintegy 1200 korona értékű s a gömörmezei nép- és iparbanknál, a rimaszombati takarékpénztárnál és a kereskedelmi és közgazdasági banknál leszámított 5 váltóra ráhamisította Balog István, Babó József és mások nevét. Beismerte bűnös cselekményét, bár egy része a tartozásnak jelzalog által fedezettett, mégis kérdőre vonta a kir. törvényszék a hamisítót és folyó hó 6-án tartott főtárgyaláson öt rendbeli okirathamisítás büntette miatt két évi teyházra ítélte.

Választmányi ülés. A rimaszombati polgári olvasókör választmánya folyó hó 5-én Szabó József m. elnöklete alatt rendkívüli ülést tartott, melyen a kör belső ügyeit tárgyalták.

Hütlén kocsis. A helybeli kir. törvényszék folyó hó 8-án tárgyalta a lopás büntetével vádolt Zinger József volt pelsőczyi kocsis ügyét, ki f. évi július 30-án Pelsőcz község határában ittas állapotban elaludt szolgálatadója: Lunacsek Pál pelsőczyi mészárosról inge alá rejtett mintegy 250 koronát ellopott. A bíróság Lehoczky Márton alügyész vádbeszéde után a bűnös embert jogerősen 4 hónapi fogházra ítélte.

Mérlegismertető tanfolyam. A kassai m. kir. áll. felső ipariskolán folyó évi december hó 2-án mérlegismertető tanfolyam nyílik meg, mely a mérlegek megítélésére, kipróbálására és kijavítására szükséges elméleti és gyakorlati ismeretek megszerzésére nyújt alkalmat. Ezt a tanfolyamot lakatos mesterek és segédek számára rendezik, ha legalább 15 hallgató jelentkezik és az a vidéki iparosokra való tekintettel nappali (naponta 8 órai) oktatással két hétig tart. A tanítás december hó 2-án reggel fél nyolcz órakor kezdődik és december 15-én ér véget. Jelentkezni lehet f. hó 25-ikéig az igazgatóságnál.

Báránylopás. Id. Gulárik János Kakas-alján 1912. augusztus 28-án Oravecz János zárt óljából egy darab bárányt ellopott és azt ifj. Gulárik Jánossal együtt — bár ez tudta, hogy a bárány nem egyenes uton került a házhöz — elfogyasztotta, s utóbbi a bárány bőrét elrejtette. Lopás büntette miatt került a bíróság elé f. hó 6-ikán id. Gulárik, míg az orgazdaság büntetével vádolt ifj. Gulárik ügyét meg nem jelenése miatt máskor kell tárgyalni. A kir. törvényszék id. Gulárikot a bárány ellopása miatt jogerősen 3 heti fogházra ítélte.

Halálos szurás. Mult héten f. hó 2-án Nyustyan összeveszett egy cigány pár: Musuka János a kedvesével: Farkas Aranka Juliával. Musuka ugyanis állandóan együtt akart élni a nővel, ez azonban nem volt erre hajlandó s mindketten ittas állapotban lévén, hamarosan civódni kezdtek, Musuka késéssel rárontott az asszonyra s bal mellén úgy megszúrta, hogy a összeesett és meghalt. Dr. Musotter Miklós vizsgálóbíró, Lehoczky Márton kir. alügyésszel és dr. Zehery István kir. törvényszéki orvossal f. hó 4-ikén kiszállott a helyszínére s a hullát felboncolta dr. Hruska János körorvos. Musukát letartóztatták.

Hasznos ujtás. Városunkban mintegy 30 önálló iparos folyó hó 4-ike óta az esti órákat kitünően használja fel, amennyiben hetenként kétszer, 7—9-ig terjedő idő alatt a polgári leányiskolában annak szentelnek, hogy a könyvvitelt tanulják. A két hónapos tanfolyamon iparosaink a könyvvitel elméleti és gyakorlati részéből igen sokat tanulhatnak. Rónay Gyula takarékpénztári könyvelő az előadó, kinek tiszta és könnyen megérthető előadását nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgatják az ipari könyvvezetés tanfolyamára jelentkezett polgártársaink.

Kórházi bizottsági ülés. A gömörvármegyei kórházi bizottság f. hó 4-ikén Lukács Géza alispán elnöklésével ülést tartott, melyen dr. Löcherer Tamás kórházi igazgató-főorvos előterjesztése alapján az 1913-ik évi költségeloirányzatot tárgyalták. Hosszas eszmecsere után a költségvetést megállapították s ez most a törvényhatósági közgyűlésen kerül tárgyalásra és úgy megy a miniszteriumhoz végleges döntés végett.

A nyustyai állandó színház. A nyustyai lelkes közönség nemes és hazafias áldozatkészségéből Nyustyan állandó színpadot létesítettek, melyet nagy ünnepséggel f. évi december hó 9-én fognak felavatni és rendelkezésének átadni. Nyustya e kultur-ünnepén, a melyen Festetics Andor gróf országos színészeti felügyelő is jelen lesz, részt fog venni vármegyéink több előkelősége is. Az új színház avatása alkalmából a nyustyai műkedvelők Komoróczy Miklósnak erre az alkalomra irt *Avatás* című allegorikus drámai költeményét fogják előadni s ezt megelőzőleg Komoróczy prologót fog mondani, Rácz Dezső színtársulata pedig egy rövidebb színdarabbal fog a megnyitáson szerepelni. Nyustya e nemes és hazafias ténykedését követésre méltó példának kell sok hazai város elé állítanunk.

Közkivánság érdekében. Már többen és több alkalommal fejezték ki azon kívánságot, hogy az Andrássy-ut sarkán levő Flentisz-féle kereskedésben miért nincsen engedélyezve az italoknak poharanként való kimérése, holott az 1899. évi XXV. t. cz. ehhez a jogot megadja. Mi valóban nem tudjuk, hogy mely hatóság akadályozza ezt meg, mert annak megtagadása teljesen indokolatlan. A reggeli vonatokkal számtalan utas érkezik meg, a kik e kis üzletbe betérnek egy darab szalámit, vagy kolbászt harapni és utána az utcára jönnek ki inni. Valóban ez neveltséges látványt nyújt, azt pedig nem lehet követelni, hogy intelligens ember a vasuti kocsmába térjen be, hol mindig nagy számban tolongnak a munkás emberek, sem hogy az az ember, kinek 8 órakor már a törvényszéknél tárgyalása van, valamely vendéglőbe térjen be drágábban reggelizni, hol jóformán még alusznak és sok esetben semmit sem kap. Az utazó közönség érdekében kívánatos volna tehát e helyiségben a bodega engedélyezése.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

A vidéki pénzügyintézetek és az új adótörvények. A Magyarországi Pénzügyintézetek Országos Szövetsége a nyári szünidő óta állandóan azon buzgólkodik, hogy a vidéki pénzügyintézeteket az új adótörvényeknek reájuk vonatkozó rendelkezéseivel megismertesse. Legutóbb folyó hó 3-án Miskolczon gyűltek össze Borsod, Gömör és a szomszédos vármegyék pénzügyintézetei, valamint ezen vidék iparvállalatainak vezetői és gazdasági körei, hogy meghallgassák a szövetség igazgatójának, dr. Berényi Pálnak szakszerű és az adótörvényeket megvilágító fejtetéseit.

Halálos baleset. Ifj. Petró József kiskovácsvágási földmívelő f. hó 5-én éjjel ismeretlen tettes a falu határában orvul megtámadta és egy fejszével fejét annyira összeverte, hogy nyomban meghalt. Hulláját folyó hó 7-én boncoltatták fel a kir. ügyész jelenlétében a rozsnyói járásbíróval. A tettes kézrekerítése iránt a nyomozás minden irányban elrendeltetett.

Hónapos vásár. A november havi hónapos vásár a hirdetésekben tévesen van jelezve, mert az nem 6-án volt, hanem folyó hó 13-án lesz megtartva.

Tiltakozó gyűlés. Mult vasárnap délelőtt 11 órakor a polgári olvasókör nagytermében nagy érdeklődés mellett folyt le iparos és kereskedő polgártársaink tiltakozó gyűlése. — Mintegy 180—200-an jelentek meg s Varga Lajos ipartestületi elnök meleg szavakkal üdvözölte az összegyűlteket s ismertette az össze-
jövétel célját, azt t. i., hogy az ország kereskedőit és iparosait váratlanul ért új adóemelés: az országos betegápolási adónak 5%-ról 10%-ra való emelése ellen tiltakozni kell. Megmozdult az egész ország különben is tulterhelt iparos és kereskedő osztálya s tiltakozó szavát emeli tel ezen újabb sérelmes és súlyos megterhelés ellen. — Ezek után felolvastatja és elfogadásra ajánlja azon határozati javaslatot, a melyet az előkészítő bizottság a tiltakozó gyűléssel a kerület képviselője és a kamara útján az országgyűléshez intézni szándékozik. Az előterjesztett tárgyhöz id. Rábely Miklós szól hozzá figyelemreméltó szavakkal s reá mutatott a felemelt új közterhek ama nagy sorozatára, a mely rövid idő óta új és újabb terheket ró az állampolgárok, de különösen a kereskedő és iparos közönség vállaira. Ilyenek a vasuti árudijszabásnak már több ízben történt felemelése, a személydijszabás drágítása, a kövezetvám behozatala, a városi pótdók emelése, az új adótörvények nyomán várható általános adóemelés és végül a súlyosan panaszolt munkásbetegség-
gyógyítási és balesetbiztosítási költségek és járulékok. Ily viszonyok között aggodalmát fejezi ki a felett, hogy egy adónem — éppen nehéz napjainkban — emeltessék fel 100%-kal s ennek a szándéknak elejtését kéri s ha ez a szándék el nem ejtetnék, legalább azt kívánja, hogy mindazok, a kik a munkásbetegség-
gyógyítási és balesetbiztosítási törvény alapján járulékok fizetésére vannak kötelezve: az országos betegápolási pótdók fizetése alól mentesítsenek fel; mert nem igazság, hogy azok, a kik folyton fokozódó egyéb közterhek mellett még a munkás és alkalmazottak nagy tömegének betegügy és baleset költségeit is viselik, ugyancsak betegügy címén még egy súlyos adót fizessenek. — Még Galambos József szappanos és Ferenczy József cipőfűzőkészítő mester szólalt fel, ki sajnálattal említi, hogy a hazai iparosok és kereskedők nincsenek szervezkedve s ezért kevés bizalommal tekint a jövő elé s nem hiszi, hogy a tiltakozásnak kellő sulya lesz. Szükséges volna, hogy ébogy, mint más osztályok maguk érdekei megvédésére szervezkednek, az iparos és kereskedő osztály is szerves egésszé tömörüljön. A felszólalásokat élénk helyesléssel és tetszéssel kísérte a népgyűlés s elnök határozataiképpen kimondotta, hogy a határozati javaslatot — az id. Rábely Miklós által előterjesztett és kellően megokolt indítványával kibővítve — egyhangulag elfogadja, azt a kerület országgyűlési képviselőjével írásban közli és közbenjárását a kormánytól ez ügyben kéri. A határozatot pártolás céljából a miskolci kereskedelmi és iparkamarával is közlik. — Ezzel a népes gyűlés Varga Lajos elnök záró szavaival véget ért.

Gyanus haláleset. Sajószentkirályon Várad Imre ottani lakos t. hó 6-án gyanus körülmények között halt meg. Bonczolása folyó hó 8-án foganatosított, s a nyomozás megindult az iránt, hogy forog-e fenn bűncselekmény.

Hadkötelesek jelentkezése. A véd-törvény 16-ik §-a értelmében az 1890., 1891. és 1892. évben született rimaszombati és idegen illetőségű hadkötelesek felhivatnak, hogy a folyó év november-havában a katonai nyilvántartó hivatalnál (rendőrkapányi hivatal) személyesen, vagy írásban összeírás végett jelentkezzenek. Azon hadkötelesek helyett, a kik távol vannak, ezen bejelentést szüleik, vagy meghatalmazottaik is teljesíthetik. Idegen illetőségűek igazoló irataikat (munka-, cselédkönyv stb.) jelentkezésük alkalmával magukkal hozni tartoznak. A véd-törvényben említett kedvezmények (mint egy éves önkéntességi jog, póttartalékba helyezés stb.) iránti kérvények felszerelve 1913. év jan. vagy február-havában a katonai nyilvántartó hivatalnál feltétlenül benyújtandók. Az illetőségi sorozó járason kívüli állítás iránti felszerelt kérvények a jelentkezés alkalmával nyújtandók be. Ezen jelentkezési kötelezettség elmulasztása 10 koronától 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettik.

A Napközi Otthon javára dr. Lichtscheim Adolf és neje 10 koronát adtak. Köszönettel nyugtázza Dr. Marikovszkyé.

Sok a tolvaj. Arról értesülünk, hogy a vármegyében sűrűn fordulnak elő a sertéstolvajlások. A csendőrség fokozott erővel nyomoz a tolvajok után.

Egy kitűnő Fónagy-fajta vizslakutya jutányosan eladó. Hol? megtudható a kiadóhivatalban.

Szerkesztői üzenet.

Munkatársainkhoz. Tisztelt munkatársainkat kérjük, hogy nagyobb közleményeiket úgy sziveskedjenek beküldeni, hogy mi azokat esütörtök délig kézhez vehessük, a kisebb tudósításokat pedig pénteken délig megkaphassuk.

Kiadó urilakás.

A Kossuth Lajos-utca 19. számú ház emeleti része, melyhez öt szoba, fürdőszoba és mindenféle mellékhelyiségek tartoznak, 1913-ik évi május hó 1-ére kiadó. — Értekezni lehet ugyanott a földszinti bolthelyiségben.

Kiadó lakás.

A Losonczy-utca 13-ik szám alatt egy lakás — három szoba mellékhelyiségekkel — 1913. február hó 1-től bérbe vehető. Értekezni lehet: ugyanott. 1—*

Sajáttermésű putnoki boreladás.

Putnoki pinczémben van 45 hektolit. 1911. évi termés lehuzott borom és 25 hektolit. 1912. évi termés új lehuzatlan borom eladó. — Venni szándékozók forduljanak hozzám: Id. HEVESSY LÁSZLÓ, Sajószárnya. — (U. p. Tornalja.) 1—3

Tölgyfaeladási hirdetmény.

Rimaszombat r. t. város erdeinek alább felsorolt területein az 1912—13. évi tél folyamán kéregben termelendő tölgy épületi- és műfa zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

1. A pusztakurinci és pusztaméhesi 1913. évi vágásterületeken mintegy 160 m³, m³-ként 20 korona; 2. a pusztaszabadkai 1913. évi vágásterületen mintegy 120 m³, m³-ként 22 korona és esetleg a pusztapáti területen mintegy 150 m³, m³-ként 25 korona kikiáltási ár mellett.

Az ajánlatok 900 korona bánatpénzzel és azon kijelentéssel, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri, Rimaszombat r. t. város polgármesteri hivatalához folyó évi november hó 30-ik napjának déli 12 órájáig nyújtandók be.

Az árverési feltételek a polgármesteri hivatalnál megtekinthetők.

Rimaszombat, 1912. évi november hó 9-én.

Dr. Vladár József,

polgármester-helyettes

1—2

Kiadó lakás.

Rimaszombat Rózsa-u. 28 sz. alatti házban egy lakás: 4 szoba mellékhelyiségekkel, azonnal bérbe kiadó. — Értekezni lehet ugyanott.

Kiadó üzlethelyiség

A város legforgalmasabb helyén, a főter közelében, II. Rákóczi Ferencz u. 10. szám alatt levő teljesen újonnan épült sarok emeletes épületben egy üzlethelyiség raktárral együtt azonnal kiadó.

Értekezni lehet: 16—*

LIPTHAY LÁSZLÓ tulajdonossal.

Vásárjog bérbeadás.

2016. sz. — Putnok nagyközség országos, hónapos és hetivásárain a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium által 7796—IV—1912. szám alatt jóváhagyott díjszabás alapján gyakorolható helypénzszedési jog Putnok nagyközség házában 1912. évi november hó 17-én délelőtt 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

A bérlet tartama 1913. január 1-én kezdődő hat egymásután következő év.

Kikiáltási ár (évi bérösszeg) 10000 korona.

Bánatpénz fejében az árverést megelőzőleg 3000 korona teendő le az árverést vezető községi előljáró kezébe.

Állatvásárok elmaradása esetén a bérlő megfelelő kártérítésben, illetve bérleengedésben részesül.

Az árverési feltételek ülis szolgáló szerződés a község jegyzői hivatalban, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Putnok, 1912. október hó 23-án.

Laczkovich Lajos s. k., bíró.

2—2 Dantsek Gyula s. k., I. jegyző.

Eladó vendéglő

Egy lehető legforgalmasabb vendéglő- és korezmahelyiség, lakház és különféle üzleti- és gazdasági mellékhelyiségekkel, örök áron eladó. — Bővebb felvilágosítást nyújt: maga a tulajdonos helyben Poltáron, (Nógrád-megye, vasuti állomás.) 2—10 KOVÁCS MIHÁLY.

Tanulóul.

egy 13—14 éves fiú — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, nyomdásztanulóul; továbbá egy másik 13—14 éves fiú — ki írni és olvasni tud — könyvkötő-tanulóul felfogadtatik id. Rábely Miklós és Fia rimaszombati könyvnyomdájába és könyvkötészetébe.

Meglepetésül.

Minden családban a legértékesebb :: és legbecesebb egy szép ::

nagyított fénykép,

kérem ennéltogva mindazokat, kik karácsonyra illet óhajtanak, engem becses megrendeléseikkel szerencsétlenni. — Egy nagyított kép ára: 5 kor.-tól feljebb. Bár igen olcsó, de mégis művészi kivitelű. 2—* Tisztelettel:

ANDRÁSI LÁSZLÓ, fényképész.

Tanuló.

Jó házból való fiú, ki a tót nyelvet beszéli, **vaskereskedésbe** tanulóul felvétetik. — Czim **Horváth Imre Rozsnyó.** 1—* (Gömörmege.)

Hirdetmény.

ad. 2860. kb. sz. — A Nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi Miniszter ur folyó évi 71623—III. sz. alatt kelt leiratával elrendelte, hogy **a rimaszombati poltári h. é. vasut r. t.** által Rimaszombat állomáson szükséges bővítés céljaira Rimaszombat r. t. város határában **kisajátítási eljárás fogantatva vétessék,** midőn köztudomásra hozom, hogy ezen az 1881. évi XLI. t. cz. 33. és következő §-ain alapuló eljárás vezetésére a vármegyei közigazgatási bizottság 2860. sz. határozatával én alírott bizattam meg s hogy a vezetésem alá helyezett bizottság eljárását **Rimaszombat r. t. város közházánál folyó évi november hó 22-én délelőtt 10 óra-
kor kezdi meg.**

Továbbá felhívom figyelmét a közönségnek arra, miszerint a kiküldött bizottság a kisajátítási törvény 34. § értelmében a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha az érdekeltek közül a tárgyaláson senki meg nem jelenik, felhívom az érdekeltség összes tagjait, hogy a kitzüött tárgyalási helyen és időben megjelenni és a tárgyalásban részt venni saját érdekében álló feladatának ismerje.

Rimaszombat, 1912. évi október 28-án.

Lukács alispán,

2—3 mint a kiküldött bizottság elnöke.

ELADÓ HÁZ.

Kossuth-utca 41-ik számú ház — vízvezeték bevezetve — szép nagy udvar és kerttel, **azonnal eladó.** —

Értekezni lehet a tulajdonos: 1—*

ANDRÁSI LÁSZLÓ fényképésszel.

Hirdetmény.

663. szám. — Alírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 ik §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbírósnak 1912. évi Sp. I. 278/3. számú végzése következtében dr. Batta Pál ügyvéd által képviselt Tóth Lajos javára 726 korona 42 fillér s jár. erejéig 1912. évi október hó 5 ik napján fogantatott kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1924 koronára becsült következő ingóságok, ugymint: szobabutorok, szőnyegek, függönyök és kocsii nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbírósnak 1912-ik évi V. 456/2. számú végzése folytán 726 kor. 42 fill. tőkekövetelés, ennek 1912. évi július hó 13 ik napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 140 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig Csizben, alperesnél leendő megtartására **1912. november hó 16-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs, 1912. évi okt. hó 30.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Kiadó butorozott hónapos szoba.

Szűjjártó-utca 84. sz. alatt egy csinosan butorozott hónapos szoba — **magános nő részére** — azonnal bérbe kiadó. — Értekezni lehet: **Özv. RÁBELY BÉLÁNÉVAL.**

Hirdetmény.

654. szám — Alírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 ik §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VI. ker. kir. járásbírósnak 1912. évi Sp. VI. 871/3. számú végzése következtében dr. Kertész Adolf ügyvéd által képviselt Erdős József javára 81 korona s jár. erejéig 1912. évi október hó 4. napján fogantatott végrehajtás útján felülfoglalt és 1924 koronára becsült következő ingóságok, ugymint: szobabutorok, függönyök,

szőnyegek és kocsii nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbírósnak 1912. évi V. 446/2. számú végzése folytán 81 kor. tőkekövetelés, ennek 1912. évi április hó 4-ik napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 56 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig Csizben alperesnél leendő megtartására **1912-ik évi november hó 16-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs, 1912. évi okt. hó 29.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

VADÁSZ

CZIPŐK és CSIZMÁK

kaphatók és rendelhetőek a

Kovács Zsigmond-féle

cipőüzletben RIMASZOMBAT,

Deák Ferenc-u. 8. szám.

Vízvezeték és csatornázást

jutányos részletfizetés mellett készít **HLOZEK JÁNOS** épület-műlakatos és vízvezeték berendezési vállalkozó **RIMASZOMBAT.** : - : **Telefon: 47. szám.**

Terveket, részletes költségvetéseket díjtalanul készítik. — Berendezési tárgyakkól állandó nagy mintaraktárt tartok, melyek bármikor megtekinthetők. — Jó és szolid munkáimért a legmesszebb menő garanciát vállalom. — Szíves érdeklődésüket várva maradtam

teljes tisztelettel:

HLOZEK JÁNOS.

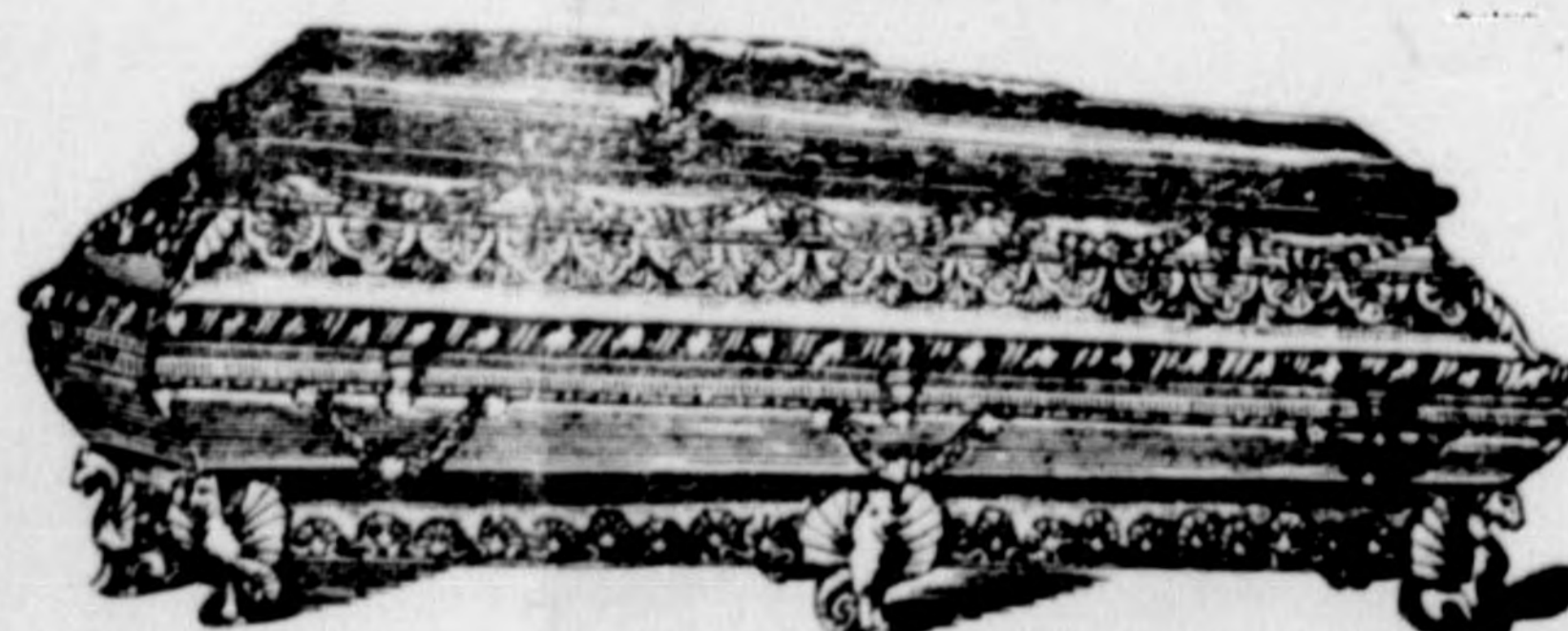
ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

8—*

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szíves tudomására hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF-féle temetkezési vállalat a Deák Ferencz-u.**

„ZSUFFA“-féle házban van elhelyezve, hol nagy raktárt tartok mindentféle **érc- és fakoporsókból,**

valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékek s felszerelésekkel, minélfogva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen díszes vagy egyszerű temetések rendezését, nemkülönben a temetésekkel járó összes

teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállalhatom. — A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utca 24.